

แบบการเสนอผลงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลบุคคล/ตำแหน่ง

ชื่อผู้ขอประเมินนายวัฒนา พงษ์พันธ์

ตำแหน่งปัจจุบัน.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งปัจจุบัน...ทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าเขาท่าเพชร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหน้าที่การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในความรับผิดชอบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้คงความอุดมสมบูรณ์ บนความหลากหลายทางชีวภาพและพื้นฐานการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน ต้องอาศัยการบูรณาการที่มีความเชื่อมโยงและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ความต้องการ การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น และศักยภาพของหน่วยปฏิบัติ สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ป่า และการพักผ่อนหาความเพลิดเพลินจากทัศนียภาพ และความสุนทรีย์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชนที่ เข้าไปใช้ประโยชน์ได้สัมผัส และศึกษาระบบนิเวศในพื้นที่อนุรักษ์ เสมือนเป็นห้องเรียนธรรมชาติกลางแจ้ง ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ ถูกต้องด้านธรรมชาติวิทยา และการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่ผู้พบเห็น ทำให้เกิดความสนใจ และติดตามศึกษาต่อจนก่อให้เกิดความนิยมชมชอบและความสำนึก รู้คุณค่าของธรรมชาติและสัตว์ป่า ส่งผลให้เกิดความรับผิดชอบจนถึงให้ความร่วมมือ การเข้ามาสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการ ดูแล รักษา และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่าอย่างถูกต้อง ถูกวิธี และยั่งยืน ภายใต้ข้อบังคับของระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เสมอภาค เพื่อเป็นการป้องกันและรักษาป่าอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ชัดเจน เป็นปัจจุบัน โดยเน้นให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชน ชุมชนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล อนุรักษ์ และสามารถใช้อย่างร่วมกันกับของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เหมาะสม โดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าน้อยที่สุด

การส่งเสริมให้ความรู้ ด้านการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ เกิดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การกว้านซื้อที่ดินในบริเวณที่เพิกถอนสภาพป่าจากเกษตรกร ทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งทำให้เกษตรกรบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนต่อไปอีก การผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินนโยบายของรัฐบาลไม่เหมาะสม และขาดความชัดเจน ทั้งในด้านการพัฒนาโครงสร้างบริการพื้นฐาน การปิดป่าเพื่อความมั่นคง การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อการส่งออก รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับหลายฉบับที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความชัดเจน และสอดคล้องกับนโยบายป่าไม้แห่งชาติ และนโยบายที่ดินแห่งชาติไม่สามารถประสานให้เกิดการใช้ที่ดินที่เหมาะสม และควบคุมการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ต้นน้ำลำธารให้เป็นไปตามหลักการอนุรักษ์ได้ นอกจากนี้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ ยังไม่มีความต่อเนื่องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เห็นควรให้มีการใช้พื้นที่ป่าไม้ตามวิถืทางในเชิงอนุรักษ์ ดุลยภาพ ของระบบนิเวศเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง.....นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

หน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง... กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งมีภารกิจด้านการอนุรักษ์ คุ่มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยต้องเน้นการควบคุมป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่มีอยู่เดิม และฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมงานวิจัย งานพัฒนา ทางวิชาการ ด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า รวมทั้ง การศึกษาผลกระทบด้านต่าง ๆ ต่อทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า พร้อมนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ และเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการองค์ความรู้ดังกล่าว สู่สาธารณชน หรือประชาชนผู้ที่มีความสนใจอย่างถูกต้อง ทัวถึง ให้สามารถนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาเสริมสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น หรือประเทศได้ การสร้างเครือข่าย และการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์ อันเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งนันทนาการ และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่ามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อส่วนรวมและประเทศชาติสูงสุด โดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรน้อยที่สุด ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง โดย

การนำและปฏิบัติตามข้อกำหนด กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.๒๕๖๒ และร่วมแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งกับผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ หรือทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มาก่อน ตามที่ได้มีการสำรวจสำรวจสิทธิการถือครองของผู้ที่อยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์มาก่อน และได้ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด แต่หากมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ให้อยู่อาศัยอยู่เดิม เราต้องจัดทำมาตรการ การควบคุม มิให้ผู้อยู่อาศัยบุกรุกพื้นที่เพิ่ม หรือกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดได้ รวมทั้ง จะต้องร่วมสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้อยู่อาศัยเข้ามาทำการฟื้นฟูและป้องกันรักษาอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่สามารถอพยพผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวได้ เห็นควรสนับสนุนจัดหาพื้นที่รองรับที่เหมาะสม พร้อมสนับสนุนจัดหาระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น โดยให้มีการชดเชยที่เป็นธรรม รวมทั้ง ส่งเสริมอาชีพเสริมเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตเพื่อลดหรือลดเว้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่โดยตรง ให้เร่งจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่อนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และตามคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช) ที่ ๖๖/๒๕๕๗ โดยจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการ ฯ ที่จะดำเนินการ มีหลักเกณฑ์ การพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชน ในการอนุรักษ์ พื้นที่ ดูแล บำรุง รักษา และควบคุมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศอย่างชัดเจน และสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชน องค์กรเอกชน ชุมชน ผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และเร่งให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการอนุรักษ์และคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ โดยการจัดประชุม ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกคนเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วม เสนอแนะ ร่วมตัดสินใจในการจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้อง ในการเก็บหา ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติบางชนิด ที่สามารถเกิดใหม่ทดแทนได้อย่างสมดุลยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุน ให้ผู้มีส่วนได้เสียปลูก สร้าง เสริมในทรัพยากรดังกล่าว เพื่อเป็นอาชีพ รายได้เสริมที่เกี่ยวข้องให้สามารถนำทรัพยากรดังกล่าวมาใช้ได้อย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งต้องคำนึงถึง ชนิด ประเภท และจำนวนที่ใช้เก็บหา ใช้ประโยชน์ ตามห้วงเวลาที่กำหนดอย่างเหมาะสม และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาสัตว์ป่าในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เริ่มมีกันมาหลายปี ทั้งพื้นที่ป่าที่ลดลงตามนโยบายของรัฐบาล การส่งเสริมการปลูกพืชด้านการเกษตรที่ให้ผลตอบแทนที่ดี แทนการปลูกไม้ยางพารา อาทิ การปลูกทุเรียน กล้วยหอม ผลไม้หลากหลายชนิด เมื่อถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลไม้ ผลไม้บางชนิดเมื่อสุกจะส่งกลิ่นดึงดูดให้สัตว์ป่า โดยเฉพาะช้างป่าซึ่งจุมกมีประชากรรับกลิ่นที่ตีมาก เมื่อได้กลิ่นก็จะตามกลิ่นมายังต้นผลไม้ เมื่อได้กินทำให้ติดใจ เพราะผลไม้มีรสชาติดี ปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย เนื่องจากว่าบางพื้นที่ได้รับผลกระทบจากช้างป่า สัตว์ป่า โดยเฉพาะราษฎรในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอบ้านนาสาร และอำเภอเวียงสระ พื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ร่มเย็น ได้รับปัญหาช้างป่าออกมารบกวน และทำลายพืชผลอาสินอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบางครั้งมีกรณีทำร้ายชาวบ้านจนเสียชีวิต และในพื้นที่ดังกล่าวก็มีช้างป่าเสียชีวิตจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของชาวบ้าน เช่นกัน ปัจจุบันปัญหาช้างป่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นหลายพื้นที่ เช่น พื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาสก อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองยัน เป็นต้น

การดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาช้างป่าที่ผ่านมา เน้นการจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยให้แนวทางไว้ว่า การจัดการช้างป่า สัตว์ป่า จำเป็นต้องใช้องค์ความรู้แบบสหวิทยาการ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การอนุรักษ์ การจัดการ และการแก้ไขปัญหา เป็นไปอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ เช่น ให้ความรู้เรื่อง ลักษณะโครงสร้างและพฤติกรรมช้างป่า การจัดการแหล่งที่อยู่อาศัย การจัดการแหล่งอาหารสัตว์ป่า การป้องกันให้ถิ่นอาศัยและช้างป่าได้รับการคุ้มครองและมีความปลอดภัย ลักษณะสภาพชุมชนและพื้นที่โดยรอบ และการจัดการช้างป่าแบบมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น โดยมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการ จัดการและการแก้ไขปัญหาช้างป่า ดังนี้ การปลูกพืชอาหารช้างป่าในพื้นที่แปลงคดี และปลูกเสริมในเส้นทางที่ช้างใช้ประโยชน์ จัดทำโป่งเทียม การจัดการแหล่งน้ำให้ช้างป่าและสัตว์ป่า ในพื้นที่ตอนในของพื้นที่อนุรักษ์ เพื่อลดการออกนอกพื้นที่ของช้างป่า การติดตั้งกล้อง Camera Trap เพื่อติดตามการเคลื่อนที่ของช้างป่า โดยการติดวิทยุติดตามตัว (GPS collar) จัดเจ้าหน้าที่ชุดเคลื่อนที่เร็วผลักดันช้างป่า ร่วมกับชุมชนในพื้นที่ ติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกันช้างป่าและสัตว์ป่า ออกนอกพื้นที่ การประชุมแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหา การเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตรและที่อยู่อาศัยของเกษตรกรแบบยั่งยืน ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ คณะกรรมการที่ปรึกษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอโครงการเครือข่ายอาสาสมัคร ติดตาม ป้องกัน ผลักดัน เฝ้าระวังช้างป่า ทำงานร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อส.อส.) ซึ่งอยู่ติดกับพื้นที่อุทยานแห่งชาติ พื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่น ๆ การอบรมเชิงปฏิบัติการ “อยู่กับช้างอย่างรอมชอม” ประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหช้างป่าเข้าทำลายพืชผลทางการเกษตร และที่อยู่อาศัยของเกษตรกรแบบยั่งยืน ร่วมกับ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ การจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหช้างป่า สัตว์ป่า ออกนอกพื้นที่

การสร้างความเข้าใจและความยอมรับเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง การทำสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกระดับ รวมทั้งประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนงาน โครงการ และงบประมาณของหน่วยงาน ซึ่งบางกรณีอาจต้องมีการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายของราษฎรผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อลดผลกระทบจากที่ได้รับความสูญเสียด้านต่าง ๆ และจะเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ สนับสนุนให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์เป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสืบไป

ส่วนที่ ๒ ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

๑. เรื่อง ...การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รอบเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ....เมษายน ๒๕๖๖ – มิถุนายน ๒๕๖๖...

๓.ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

- ๓.๑.การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๓.๒.แนวคิดด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- ๓.๓.ความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
- ๓.๔.ความรู้ด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

๔.สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินงาน และเป้าหมายของงาน

การศึกษาในครั้งนี้มีเป้าหมายจะศึกษาความต้องการ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แนวทางการบริหาร การพัฒนา การจัดการ ของชุมชน ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อการบริหาร การสร้างเครือข่ายและเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่ารอบพื้นที่ ดังนี้

๔.๑.การสร้างเครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบตอบเอง (Self – Administiered Questionnaire) ซึ่งผู้ศึกษาได้สร้างขึ้น โดย

(๑) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบดังกล่าวจากเนื้อหาของแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดผังการสร้างตามเนื้อหาและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(๒) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องและครอบคลุมครบถ้วน ตรงตามกระบวนการพัฒนาการบริหารที่ต้องการวัด (Content Validity)

(๓) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบในข้อ (๒) มาปรับปรุงแก้ไข

๔.๒.ดำเนินการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ของชุมชนใน / รอบเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบริเวณใกล้เคียง

๔.๓.เลือกกลุ่มตัวอย่าง และจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถาม โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ข้าราชการ ผู้ที่เกี่ยวข้องระดับตำบล ชุมชน ร่วมประชุมชี้แจงวิธีการรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาตามแบบสอบถามให้ผู้ตอบตอบเองในพื้นที่เป้าหมาย

๔.๕.วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติและสรุป

๔.๖.สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอ พร้อมจัดทำรูปแบบฉบับสมบูรณ์

๕.ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

ผลสำเร็จของงานนี้ เป็นผลสำเร็จในเชิงคุณภาพ ทำให้

๕.๑.ทราบถึงสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๕.๒.ทราบถึงแนวทาง รูปแบบการบริหาร การพัฒนา และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์

๖. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๖.๑.ได้ทราบถึงลักษณะทั่วไปสภาพปัญหา ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบริเวณใกล้เคียง

๖.๒.นำข้อมูลและการศึกษาไปใช้วางแผน แนวทางจัดการด้านการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการสร้างเครือข่าย การมีส่วนร่วมของชุมชน และสนับสนุนให้ประชาชน ใน / รอบ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ มีอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้พออยู่พอกินแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนา ปรับปรุง เพิ่มมูลค่าวัตถุดิบที่มี และลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจากป่าอนุรักษ์

๖.๓.ฐานข้อมูลที่จัดเก็บในรูปแบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ที่แสดงความเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรเพื่อการวางแผน จัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์อื่น ๆ ได้

๗. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๗.๑.เนื่องจากการเก็บข้อมูล ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายของชุมชนรอบพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติได้รุ่มเย็น จังหวัดสุราษฎร์ธานี และบริเวณใกล้เคียง จึงค่อนข้างยุ่งยากในขั้นตอนเก็บข้อมูล

๗.๒. การวิเคราะห์ข้อมูลต้องใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ช่วยวิเคราะห์ซึ่งต้องใช้ทักษะความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์

๘. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

ปัญหาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นรอบเขตอุทยานแห่งชาติได้รุ่มเย็น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมด้านการจัดทำแผน ด้านมาตรการในการบำรุงรักษา ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการควบคุมการใช้ประโยชน์และด้านประชาสัมพันธ์และเผยแพร่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ค่อยที่จะสนใจเกี่ยวกับทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองมากนัก ซึ่งมักขัดแย้งกับความต้องการพัฒนาพื้นที่ ความต้องการของชุมชน

๙. ข้อเสนอแนะ

๙.๑.กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรจะจัดทำแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนที่ระบุถึงความร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๙.๒.หน่วยงานภาคสนามของ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ต้องปฏิบัติงานเชิงรุกให้มากขึ้น เพื่อให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ เช่น การประชุมชี้แจง การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๙.๓.องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะมีแสวงหาความร่วมมือจากส่วนราชการอื่น ภาคเอกชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบด้วย

๑๐. การเผยแพร่ผลงาน (ถ้ามี)

.....ไม่มี.....

๑๑.ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี)

(๑)สัดส่วนของผลงาน.....%

(๒)สัดส่วนของผลงาน.....%

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ผู้ขอประเมิน

(นายวัฒนา พงษ์พันธ์)

วันที่...๑๒.../ มกราคม / ๒๕๖๗

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ
(๑) -	
(๒)	
(๓)	

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) (นายอาทิตย์ สุวรรณรัตน์)

(..... นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ

(ตำแหน่ง)..... ผู้อำนวยการส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า.....

วันที่...../...../.....

(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)

(ลงชื่อ) (นายอลงกรณ์ เศรษฐเชื้อ)

(..... ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕

(ตำแหน่ง).....

วันที่...../...../.....

(ผู้อำนวยการกอง/สำนักขึ้นไป)

หมายเหตุ : ๑. คำรับรองจากผู้บังคับบัญชาอย่างน้อยสองระดับ คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป
อีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียว ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้
๒. การเสนอผลงานให้มีความยาวไม่น้อยกว่า ๕ หน้ากระดาษ A4

**แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน
(ระดับชำนาญการ และระดับชำนาญการพิเศษ)**

๑. เรื่อง...การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รอบเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. หลักการและเหตุผล

อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเนื้อที่ประมาณ ๔๒๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๖๕,๖๒๕ ไร่ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๘ ตอนที่ ๒๔๕ ลงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๔ นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ ๗๓ ของประเทศไทย เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน วางตัวในแนวเหนือ - ใต้ มีความยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร จากทิศเหนือในท้องที่อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จรดทิศใต้ที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ในเขตอำเภอบ้านนาสาร และอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ความสูงของพื้นที่เริ่มจากระดับที่ ๒๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางด้านตะวันตกของพื้นที่และเริ่มลาดชันขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงด้านตะวันออกของพื้นที่มีลักษณะเป็นแนวสันเขา ความสูงโดยเฉลี่ยประมาณ ๑,๓๐๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งเป็นแนวสันปันน้ำที่แบ่งพื้นที่รับน้ำออกเป็นสองทาง โดยผันน้ำลงสู่แม่น้ำตาปีทางด้านทิศตะวันตก และผันน้ำลงสู่คลองต่าง ๆ ในพื้นที่รับน้ำ ด้านทิศตะวันออก ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขานัน อำเภอกาญจนดิษฐ์ และอำเภอพุนนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช มียอดเขาหนองเป็นยอดเขาสูงสุดอยู่ทางตอนกลางของพื้นที่ และเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สูงประมาณ ๑,๕๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งเป็นต้นน้ำของคลองฉวาง คลองตาเพชร คลองกงเสียด และคลองลำพูน ในพื้นที่ด้านทิศตะวันตกมีภูเขาหินปูนกระจายอยู่บางส่วน โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แต่ปัญหาความขัดแย้งในการจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ใกล้เคียง เกิดขึ้นเสมอตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สาเหตุเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจทางเกษตรกรรม จึงเกิดความขัดแย้งทางความคิด และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ กระทั่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดนโยบายการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นการจัดการทรัพยากรในลักษณะการจัดการแบบองค์รวม หรือมุ่งเน้นความสัมพันธ์ของทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมด แนวความคิด (concept) สำคัญ คือ เป็นการกำหนดพื้นที่ให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน (sustainable resources utilization) โดยอาศัยหลักการทางอนุรักษ์วิทยา (conservation) แต่เป็นการใช้หลักการทางอนุรักษ์ปฏิบัติ (conservation in practices) หมายถึงว่า ให้มีการกำหนดเขตที่ดิน (land zoning) เป็นเขต ๆ ตั้งแต่ให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เขตพัฒนา และเขตที่ต้องสงวนไว้มิให้มีการใช้ทรัพยากรเลย มีกฎระเบียบควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ ที่สามารถจัดการให้ทรัพยากรของประเทศให้ผลแบบยั่งยืน (sustained yields) จำเป็นต้องมีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ และมาตรการข้อห้ามก็จะเป็นการดี โดยยึดหลักธรรมาภิบาลบนพื้นฐานงานวิจัย งานพัฒนา ทางวิชาการ ด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า รวมทั้งการศึกษาผลกระทบด้านต่าง ๆ ต่อทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า พร้อมนำองค์ความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ชุมชนอยู่กับป่าได้อย่างถูกต้องยั่งยืน

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

การบริหารพื้นที่ป่าอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม เริ่มจากแนวคิดที่ว่า ทำอย่างไรปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ รวมทั้ง ปัญหาความเดือดร้อนจากสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลก เช่น น้ำท่วม ดินโคลนถล่ม การขาดแคลนน้ำ และคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมที่ปรากฏอยู่ จะได้รับการแก้ไขที่สาเหตุ และชาวบ้านที่ต้องพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดจากความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ จะยังคงใช้ทรัพยากรดังกล่าวต่อไปได้ ภายใต้ข้อกำหนด ระเบียบที่กำหนด โดยที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เพื่อให้การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ที่ป่าอนุรักษ์ ต้องวิเคราะห์ว่าประชาชนจะให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในระดับไหน การให้ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกัน การร่วมปฏิบัติ การเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรง หรือผ่านกลุ่ม ผ่านตัวแทน สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่น การประกอบอาชีพ สภาพภูมิประเทศ เพราะฉะนั้น หากต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ต้องเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้ด้วย รวมทั้ง การขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การอิสระหน่วยงานราชการ หรือมูลนิธิต่างๆ ก็เป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม ดังนั้น เพื่อหาแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาย่างบูรณาการ โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องผ่าน การสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ปัจจุบัน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งเครือข่าย และส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ่มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง อาทิ จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เครือข่ายส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อแก้ปัญหาความยากจน การสนับสนุนอาชีพของประชาชนตามโครงการหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม และการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพของพื้นที่ ตลอดจนการจัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและชุมชน เพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับการจัดทำแนวทางและมาตรการดำเนินการต่าง ๆ

กรอบแนวความคิดของการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ การสร้างเครือข่าย การสนับสนุนให้ชุมชนมีอาชีพเสริมอย่างยั่งยืน โดยชุมชนทั้งในและโดยรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ โดยการบริหารจัดการพื้นที่ทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำระบบนิเวศคุณค่าของธรรมชาติ และส่งเสริมให้ราษฎรที่ทำการเกษตรบริเวณพื้นที่ลาดชันเชิงเขาให้รู้จักการปลูกพืชอื่น ๆ เสริมป่าในพื้นที่เกษตร โดยปลูกไม้โตเร็ว กล้วยาแฝก ปลูกป่าสามอย่างประโยชน์ ๔ อย่าง เพื่อให้สามารถยึดหน้าดินป้องกันการชะล้างหน้าดินและดินถล่มในช่วงฤดูฝน และการจัดการพื้นที่แหล่งอาหารและแหล่งน้ำของสัตว์ป่า โดยการสำรวจ ปลูกฟื้นฟูแหล่งอาหาร จัดทำแหล่งน้ำ โป่งเทียม รวมทั้ง การสนับสนุน ส่งเสริมให้ราษฎรในชุมชนหันมาหารายได้เสริม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างอาชีพเสริมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ อาทิ การจัดตั้งอาชีพของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ใน หรือรอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ผ่านการสำรวจสิทธิทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๑ แล้ว โดยเน้นใช้วัตถุดิบในพื้นที่ การเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบที่มี เช่น กลุ่มเลี้ยงผึ้งป้องกันช้าง กลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น ต้องอาศัยความร่วมมือ ความเข้าใจ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรอบพื้นที่อนุรักษ์ ในการช่วยสนับสนุน ประชาสัมพันธ์ การดูแล รักษา ใช้ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องอย่างยั่งยืน แต่ต้องไม่ขัด หรือแย้งกับระเบียบ ข้อกำหนดที่มี

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนในแต่ละพื้นที่ มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของชุมชนนั้น ๆ กระบวนการมีส่วนร่วมผู้ปฏิบัติงานต้องมีความเข้าใจในชุมชน ความตั้งใจจริงที่พร้อมจะทำงานร่วมกับชุมชน เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นมิติใหม่ในการบริหารจัดการ เพื่อลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์และรอบพื้นที่อนุรักษ์ ในการหยุดยั้งการบุกรุกและครอบครองที่ดินในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานในพื้นที่ ควรสนับสนุน ส่งเสริม การสร้างเครือข่าย สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่อย่างบูรณาการ โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการดูแล อนุรักษ์ ปันฟูทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน การออกมาตรการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ โดยผ่านเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีและชุมชนในท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และส่วนที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง ให้การสนับสนุนทั้งในเชิงวิชาการ วิธีการดำเนินการด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อลดปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติทางตรงให้น้อยที่สุด และการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชน ให้ความช่วยเหลือชุมชนสามารถประกอบอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง โดยไม่มีข้อขัด หรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ ที่มีอยู่

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนผู้มีส่วนได้เสีย เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมเป็นเครือข่ายในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์รอบชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น ประชาชนให้การยอมรับ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถใช้ ดูแล ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

๒.ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายของพื้นที่ ในเขตอุทยานแห่งชาติได้รั่มเย็น จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการอนุรักษ์ คุ่มครองและฟื้นฟูให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ สามารถอำนวยความสะดวกต่อประชาชน ในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงอย่างยั่งยืนสืบไป

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนผู้มีส่วนได้เสีย ราษฎรเกิดความรัก ห่วงแทนทรัพยากร ในท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และร่วมเป็นเครือข่ายในการอนุรักษ์ คุ่มครองและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่มากขึ้น สามารถใช้ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

๒.ทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้รับการอนุรักษ์ คุ่มครองและฟื้นฟูให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มขึ้น

(ลงชื่อ)

(นายวัฒนา พงษ์พันธ์)

วันที่...๑๒.... / มกราคม / ๒๕๖๗

ผู้ขอประเมิน